gemeente Weststellingwerf

Zaaknummer: 0098248960
Documentnummer: 0098753320

# Memo

| | |
|---|---|
| Aan: | Gemeenteraad |
| Van: | College van B&W |
| Team: | Beleid |
| Datum: | 16 september 2025 |
| Onderwerp: | Inkoopstrategie Wmo aanbesteding |
| Bijlage memo: | |
| N.a.v. toezegging raad d.d.: | |

**Inleiding**
De OWO-gemeenten kopen gezamenlijk Wmo ondersteuning in voor de onderdelen huishoudelijke ondersteuning, begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf. De huidige contracten lopen af, vanaf 1 juli 2026 besteden we opnieuw aan. Ter voorbereiding daarop hebben we een aantal uitgangspunten vastgesteld. Deze zijn in het voorjaar van 2025 met uw raad gedeeld. In deze memo leest u het vervolg daarop.

**Kernboodschap**
De zorgvraag verandert. We zullen zaken anders aan moeten pakken om hierop in te spelen. Dat gaat gevolgen hebben voor onze inwoners. Om die reden betrekken we uw raad hierbij tijdig.

We hebben te maken met ontgroening en dubbele vergrijzing. Steeds meer mensen blijven langer thuis wonen, terwijl de capaciteit in intramurale zorg afneemt. Dit is Rijksbeleid waar wij verdere invulling aan geven. Daarnaast leidt huishoudensverdunning tot een grotere zorgvraag, terwijl het aantal mantelzorgers en beschikbare zorgprofessionals daalt. Dit vraagt om een fundamentele herziening hoe we ondersteuning organiseren.

Om het Wmo-vangnet beschikbaar te houden voor wie dat echt nodig heeft, verschuiven we de focus van individuele zorg achter de voordeur naar bredere, algemene ondersteuning. Dit betekent dat inwoners minder afhankelijk worden van professionele ondersteuning en vaker aansluiten bij bestaande initiatieven binnen de Mienskip. Door sociale netwerken en gemeenschapszin te versterken, ontstaat een duurzamer zorgsysteem waarin gezondheid en welbevinden centraal staan.

We zijn hier al mee bezig en gaan dit op de volgende manier doorontwikkelen:
- Meer algemene ondersteuning in plaats van maatwerk achter de voordeur.
- Het stimuleren van gemeenschapskracht, waarbij inwoners elkaar ondersteunen en activiteiten in de wijk versterken.
- Een integratie van zorg en welzijn, zodat preventie en sociale betrokkenheid helpen om zorgvragen te verminderen.

Deze veranderingen vragen om een brede samenwerking tussen inwoners, gemeenten en zorgaanbieders. Alleen door gezamenlijk dingen anders te doen, zorgen we ervoor dat de zorg toegankelijk blijft voor degenen die het echt nodig hebben.

Met de voorbereidingen op de inkoop Wmo 2026 hebben we belangrijke stappen gezet om tot een ondersteuningslandschap te komen passend bij de benoemde uitgangspunten voor 2026 en verder. Marktconsultaties en werksessies hebben geleid tot concrete keuzes die zowel efficiëntie als kwaliteit van ondersteuning waarborgen. De Adviesraad Sociaal Domein heeft in meerdere sessies input geleverd en heeft aangegeven achter de uitgangspunten te staan. Hieronder informeren wij u over een aantal gemaakte strategische keuzes en de achterliggende overwegingen.

**1. Zelfredzaamheid huishoudelijke ondersteuning.**

Om zelfredzaamheid te bevorderen en beschikbare middelen doelgericht in te zetten, introduceren we een kennismakingsperiode voor nieuwe cliënten. Binnen deze periode onderzoekt een intakemedewerker van de aanbieder - samen met inwoner - wat de inwoner in eigen kracht kan doen, stimuleert zelfregie en onafhankelijkheid van cliënt en leert aan waar nodig. Aan het einde van deze periode legt de intakemedewerker in een (advies)plan vast of en bij welke resterende taken cliënt ondersteuning bij het huishouden nodig heeft. De aanbieder komt met een advies en het gebiedsteam neemt het uiteindelijke besluit waardoor de gemeente regie houdt. In een pilot in gemeente Kerkrade leidde deze aanpak ertoe dat bij 19% van de cliënten geen verdere ondersteuning nodig was en bij 66% minder uren werden ingezet. Op die manier blijven professionele zorgmiddelen beschikbaar voor inwoners die deze het meest nodig hebben.

**2. Stimuleren van partnerschap met aanbieders.**
Om effectiever samen te werken en ondersteuning efficiënter te organiseren maken we in de nieuwe aanbesteding een aantal keuzes rondom het aantal aanbieders en het stimuleren van partnerschap onderling en met de samenleving in zijn geheel:

- We verminderen het aantal aanbieders voor huishoudelijke ondersteuning tot vier, zodat de contractmanagers gerichter met hun samenwerken en de dienstverlening robuuster wordt.
- Voor individuele begeleiding contracteren we maximaal 20 aanbieders en 12 aanbieders voor begeleiding plus, zodat het aanbod voldoende, divers en passend blijft. De gemeente is verantwoordelijk om een dekkend zorglandschap te contracteren.
- We stimuleren we de samenwerking tussen aanbieders onderling en met het voorliggend veld. De aanbieders kennen de dorpen, stimuleren het opbouwen van een netwerk van de inwoner en de gebiedsteams kennen de aanbieders. Aanbieders geven in een plan van aanpak aan hoe ze hier invulling aan gaan geven.
- We stellen het als voorwaarde dat een aanbieder de samenwerking met de gemeente aan gaat om de gestelde doelen in deze aanbesteding te behalen.

**3. Dagbesteding dichtbij.**
Het uitgangspunt "ondersteuning dichtbij" krijgt vorm met een maximale afstand van 10 kilometer tot de gemeentegrens van Opsterland en Weststellingwerf. In en rondom Ooststellingwerf hanteren we een afstand van 20 kilometer. Hiervoor is gekozen om een dekkend zorglandschap te behouden. In de omgeving van Ooststellingwerf zijn op dit moment minder dagbestedingslocaties aanwezig.

- Het uitgangspunt is dat ondersteuning zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd, waarbij we reisbewegingen minimaliseren.
- Aanbieders kennen de omgeving, werken met vrijwilligers en bedrijven uit de regio en staan midden in de samenleving.
- Gedurende de contractperiode gaan we met aanbieders in overleg om te bepalen in welke vorm de dagbesteding in de toekomst dichterbij te organiseren is.

*Kostprijsonderzoek*
Het aangaan van een nieuw contract verplicht ons om een nieuwe prijsberekening te maken. Het vaststellen van reële tarieven binnen de Wmo is een wettelijke verplichting (Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijzen Wmo 2015, artikel 2.6.6). Dit vormt een cruciaal onderdeel van rechtmatige en toekomstbestendige inkoop. Voor een objectieve en onderbouwde tarifering is gekozen voor onderzoeksbureau Berenschot. Deze partij staat landelijk bekend als kwalitatief sterk, onafhankelijk en deskundig op het gebied van het sociaal domein. Zij hebben eerder ook onderzoeken uitgevoerd in Heerenveen en Smallingerland. Aanbieders zijn in staat gesteld om mee te doen aan dit onderzoek.

De tarieven vanaf juli 2026 vallen hoger uit dan voorheen. Dit nemen wij mee in de voorjaars- en kadernota. In de AMvB zijn verplichte kostprijselementen opgenomen zoals salarissen, sociale lasten, vakantiegeld etc. Die zijn onverkort in de kostprijsberekening overgenomen. Het tarief wordt grotendeels door deze componenten bepaald. Hoewel de nieuwe tarieven hoger uitvallen dan de huidige, hebben we (juridisch gezien) geen andere keus dan deze vast te stellen. De komende jaren stijgen de indexaties gestaag, mede door loon- en prijsontwikkelingen in de zorgsector. Door nu een

realistisch tariefniveau vast te stellen, voorkomen we een jaarlijkse bijsturing en voortdurende gesprekken met aanbieders over reële tarieven. Tijdens de aankomende aanbestedingsperiode nemen we aanvullende eisen op om belangrijke kostenelementen, die op de kostprijs drukken, tijdens de volgende aanbestedingsperiode te kunnen verlagen. Ondertussen gaan we met aanbieders in gesprek om aanvullende eisen op te nemen om belangrijke kostenelementen, die op de kostprijs drukken, te verbeteren. Bijvoorbeeld ziekteverzuim, overhead, efficiënter organiseren en verkorten van doorlooptijden. Een innovatiebudget kan daar onderdeel van uit maken.

Contactverbod
Tijdens de aanbesteding zelf geldt een contactverbod tussen gemeente en aanbieders over de nieuwe aanbesteding. Dit geldt ook voor raadsleden. Het verbod is gericht op contact over de desbetreffende aanbesteding of dienstverlening. Vanaf het moment van publicatie geldt het contactverbod. De definitieve gunning van het aanbestedingstraject staat gepland voor maart 2026. Dan eindigt ook het contactverbod.

**Vervolg**
*Planning*
In het najaar van 2025 publiceren we de inkoopdocumenten op aanbestedingsplatform TenderNed. De definitieve gunning van deze inkoop staat gepland voor maart 2026. Na een implementatiefase wordt de Wmo vanaf 1 juli 2026 uitgevoerd door de nieuw gecontracteerde aanbieders.

*Implementatiefase & overgangsperiode*
Om een goede overgang én de continuïteit van ondersteuning te waarborgen nemen we een implementatiefase en overgangsperiode in acht. Dit moet ervoor zorgen dat de impact van de overgang op het nieuwe contract voor onze inwoners zo klein mogelijk is.

*Tot slot*
In de inleiding hebben we aangegeven dat de zorgvraag verandert. In deze mededeling hebben we u in hoofdlijnen aangegeven hoe we zaken anders aan gaan pakken om in te spelen op deze veranderende vraag. Dat gaat gevolgen hebben voor onze inwoners. Onder meer doordat mensen meer met elkaar en voor elkaar zullen moeten doen.